

Presentació

FRANCESC PEREÑA

Els articles que es presenten a continuació són els primers d'una sèrie, «Conceptes fonamentals de la fenomenologia», que anirà apareixent en successius números de l'Anuari de la Societat Catalana de Filosofia. Amb aquests textos, el «Grup d'Estudis Fenomenològics» de la SCF pretén complir una part de les tasques que el defineix: promoure la recerca fenomenològica i la difusió d'aquest corrent major de la filosofia contemporània en el nostre país. El grup assigna cadascun dels articles a un dels membres del grup. Ha de quedar clar, però, que l'autor que signa l'article és els responsable últim del seu contingut.

Un dels grans temes de la fenomenologia és el de la relació entre el subjecte individual i la comunitat o intersubjectivitat, que s'ha de pensar de tal manera que la seva integració no consisteixi en l'absorció d'una cosa per l'altra. En el projecte que ara ofereix els seus primers resultats això ha estat així: es va crear i articular conjuntament, l'assignació dels articles als respectius autors ha estat consensuada, una bona part de les sessions regulars dels últims tres anys ha consistit en el comentari i la discussió de cada article, d'una primera versió i de la versió final. Però cadascun dels autors ha escollit el seu guió i el seu procediment, i cada article reflecteix l'orientació, els interessos i, per dir-ho així, l'«estil» del seu autor.

Més enllà de la norma òbvia de donar al lector els elements o claus de cada «concepte fonamental» i de la necessària unitat formal exigida per raons editorials, no hi ha hagut cap altra norma o prescripció: el lector cercarà en va una unitat més enllà d'això, ja que el que ha prevalgut ha estat la llibertat de l'autor (si bé la discussió conjunta haurà evitat el «llibertinatge»). Així, alguns articles destaquen més que altres les arrels i l'evolució del concepte, en un mateix autor o entre diversos autors del «moviment fenomenològic», mentre que d'altres fixen més els components sincrònics, en ambdós casos prenent l'autor les seves pròpies decisions. Alguns donen més pes que d'altres a les notes al peu, per posar només dos exemples de diferències visibles. D'altra banda, aquestes diferències i la necessitat de prendre decisions venen exigides pel mateix caràcter fonamental i per l'abast dels conceptes en qüestió i la limitació d'espai. En resum, els articles són presentacions dels conceptes destinades a fer-los avinents al lector com a guia per a la lectura dels textos fenomenològics, però s'han d'entendre més com a monografies sobre els conceptes que com a articles d'un diccionari sota un mateix format estricte.

El projecte s'anomena conscientment «conceptes fonamentals de la fenomenologia», i no «els conceptes fonamentals de la fenomenologia». L'omissió de l'article no és de cap manera una el·lipsi. En cap cas ens mou la pretensió de fixar o tancar la llista d'aquests conceptes. Si ens haguéssim hagut de posar d'acord prèviament sobre quina és la llista canònica dels conceptes fonamentals, el projecte no hauria fet el primer pas. Tampoc no hi ha una jerarquia normativa entre ells, o graus de «fonamentalitat». És clar que ens podríem posar d'acord en el fet que alguns són més bàsics que d'altres, però tampoc aquí no es pot fer una llista consensuada. Certament, s'han escollit conceptes rellevants però, en tot cas, en l'ordre d'aparició dels articles, el possible criteri segons el qual els uns serien més fonamentals que els altres no ha jugat cap paper. Que apareguin uns conceptes i no d'altres, que ho facin primer els que apareixen primer, és més aviat pura contingència deguda a les vicissituds del grup i dels seus membres.

De fet hi ha ja altres articles assignats i programats. Quins seran els que apareixeran en el proper Anuari depèn també de les circumstàncies i les disponibilitats dels autors. El que no és circumstancial és la disposició del grup i dels seus membres a fer la seva modesta aportació al coneixement i a la pràctica de la filosofia fenomenològica a Catalunya.